

RAPORT

z weryfikacji efektów kształcenia w programach SPS, SDS na kierunku Geografia, SPS na kierunku Turystyka i rekreacja rok akademicki 2013/2014

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie MNiSW z dnia 5 października 2011r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. Nr 243, poz. 1445)
2. Rozporządzenie MNiSW z dnia 23 sierpnia 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. 2012, poz. 983)
3. Rozporządzenie MNiSW z dnia 9 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. 2014, poz. 1370) – *dostosowanie profili i programów kształcenia w zakresie studiów pierwszego stopnia do 31.12.2016 r., w zakresie studiów drugiego stopnia do dnia 31.12.2017 r.*
4. Uchwała nr R/0004/33/12 z dnia 19 czerwca 2013 roku w sprawie zatwierdzenia wytycznych do opracowania procedur weryfikowania efektów kształcenia w programach studiów w Akademii Pomorskiej w Słupsku – *dostosowanie zasad organizacji potwierdzania efektów kształcenia do 30.06.2015 r.*

Źródła weryfikacji efektów kształcenia:

1. Opinie nauczycieli akademickich
2. Opinie studentów
3. Opinie opiekunów praktyk
4. Recenzje prac dyplomowych/magisterskich
5. Obrona prac dyplomowych
6. Hospitacje zajęć dydaktycznych

Narzędzia umożliwiające weryfikację zakładanych efektów kształcenia:

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

1. **mierniki ilościowe:** oceny z zaliczeń i egzaminów, nakład pracy przeciętnego studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów kształcenia, oceny uzyskane z egzaminu dyplomowego, oceny prac dyplomowych wystawiane przez recenzentów i promotorów
2. **mierniki jakościowe:** wyniki badań ankietowych oceny programu kształcenia, opinia absolwentów oceniających zrealizowany program kształcenia, adekwatność pytań egzaminacyjnych i kolokwialnych do efektów kształcenia, znajomość przez studentów wymogów dotyczących sposobu zaliczenia przedmiotu i wyliczania oceny końcowej, dostosowanie pytań na egzamin dyplomowy do weryfikacji założonych efektów kształcenia, przestrzeganie zasad pisania prac licencjackich i magisterskich, opinie pracodawców o studentach odbywających praktyki, ocena wyników hospitacji zajęć w zakresie dostosowania form i metod zajęć do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

Instytut Geografii i Studiów Regionalnych stosuje różnorodne sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wyodrębnione zostały cztery obszary (trzy dotyczące okresu studiowania i jeden odnoszący się do pracy zawodowej absolwentów IGiSR), które pozwalają weryfikować osiągnięte efekty kształcenia. Obszar pierwszy to proces kształcenia przy wykorzystaniu różnorodnych form zajęć (wykłady, ćwiczenia audytoryjne, laboratoryjne, konwersatoria, seminaria itp.), które pozwalają weryfikować efekty kształcenia przede wszystkim w zakresie wiedzy i umiejętności. Drugi obszar to praktyczny wymiar procesu kształcenia (praktyki i/lub staże studenckie), który pozwala zmierzyć stopień realizacji efektów kształcenia zwłaszcza w obszarze umiejętności i kompetencji społecznych. Kolejny obszar to egzamin dyplomowy, umożliwiający weryfikację zarówno wiedzy, jak i umiejętności. Ostatni obszar związany jest ze śledzeniem losów absolwentów i pozwala on weryfikować stopień realizacji efektów kształcenia głównie w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych.

Analiza weryfikacji realizacji efektów w poszczególnych obszarach:

- I.** proces kształcenia przy wykorzystaniu różnorodnych form zajęć
- II.** praktyki i/lub staże studenckie
- III.** egzamin dyplomowy
- IV.** rynek pracy i pracodawcy.

Ad. I.

W trakcie studiów podstawowymi kryteriami weryfikacji efektów kształcenia są oceny z zaliczeń wykładów, ćwiczeń audytoryjnych, laboratoryjnych, terenowych, konwersatoriów oraz oceny z egzaminów. Podstawą oceny studenta są okresowe prace kontrolne w postaci: kolokwium, domowych prac kontrolnych, projektów, dyskusji problemowych, prezentacji multimedialnych, prezentacji ustnych i pisemnych, obserwacji, scenariuszy zajęć, przeprowadzenie lekcji. Egzaminy mogą być przeprowadzane w formie pisemnej i ustnej. W każdym z tych przypadków, zadania zaliczeniowe i egzaminacyjne muszą być formułowane z punktu widzenia efektów kształcenia zapisanych w sylabusach przedmiotów. Realizacja tego wymogu pociąga za sobą konieczność stosowania określonych form egzaminów pisemnych. Zadania testowe są formułowane tak, aby nie ograniczać egzaminu do sprawdzania wiedzy; łączy się różne formy testu i zadań problemowych. Formy weryfikowania szczegółowych efektów kształcenia dla modułu są opisane w sylabusach przedmiotowych, które prowadzący zajęcia ma obowiązek przygotować przed rozpoczęciem zajęć. W przypadku wszystkich form sprawdzenia efektów kształcenia ocenę wystawia prowadzący zajęcia, zgodnie z kryteriami oceny podanymi na pierwszych zajęciach. Skala ocen, którą przewiduje *Regulamin studiów AP w Słupsku* jest następująca: bardzo dobry, dobry plus, dobry, dostateczny plus, dostateczny, niedostateczny.

Zgodnie z wypracowanymi przez Instytutową Komisję Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w IGiSR funkcjonowało w roku akademickim 2013/2014 narzędzie oceny programów kształcenia przez absolwentów danego kierunku. Oceny dokonali absolwenci studiów pierwszego stopnia oraz drugiego stopnia po zdanym egzaminie licencjackim lub magisterskim do końca roku akademickiego 2013/2014 (tj. do 30 września 2014 r.). Ocena dotyczyła programu realizowanego w przypadku studiów pierwszego stopnia w okresie 2011/12 – 2013/14, a w przypadku studiów drugiego stopnia w okresie 2012/13 – 2013/14. W przypadku studiów licencjackich na kierunku Geografia włączono niektóre elementy programu 2010/2011 z uwagi na chęć jak najlepszego spojrzenia na prowadzony cykl kształcenia i spójne założenia poprzednich programów z weryfikowanymi programami.

Wyniki weryfikacji:

1. Analiza mierników ilościowych stopnia realizacji efektów kształcenia dla programu

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

Załączone tabele, **Załącznik nr 1a, 1b, 1c** podają mierniki ilościowe (średnia ocen z zakończonych modułów dla danego kierunku/specjalności) stopnia realizacji efektów kształcenia dla programu kształcenia.

1.1. Kierunek Geografia, studia pierwszego stopnia, stacjonarne

Stopień realizacji **efektów kształcenia** (wyliczony jako średnia arytmetyczna średnich ocen z zakończonych modułów, w których realizowano dany efekt), (Załącznik 1a):

- wiedza – 3,98
- umiejętności – 4,04
- kompetencje społeczne – 4,45

W tym ocena zakończonych modułów w zakresie

I. treści podstawowych:

- wiedza – 3,69
- umiejętności – 3,97
- kompetencje społeczne – 3,79

II. treści kierunkowych:

- wiedza – 3,89
- umiejętności – 3,98
- kompetencje społeczne – 4,03

III. treści specjalnościowych:

Specjalność – Turystyka

- wiedza – 3,98
- umiejętności – 3,99
- kompetencje społeczne – 3,82

Specjalność – Gospodarka i polityka samorządowa

- wiedza – 4,03
- umiejętności – 4,09
- kompetencje społeczne – 3,48

IV. treści dodatkowych:

- wiedza – 4,48

- umiejętności – 4,20
- kompetencje społeczne – 4,58

Realizacja efektów kształcenia na kierunku Geografia (studia pierwszego stopnia) nastąpiła w stopniu dobrym, z tego najlepsze efekty osiągnięto w zakresie kompetencji społecznych i umiejętności.

Z prezentowanych danych wynika, że lepsze wyniki uzyskano w zakresie treści specjalnościowych, a następnie kierunkowych, które zrealizowano na ocenę średnio dobrą lub wyższą niż dobra. Efekty w zakresie treści podstawowych zostały zrealizowane na poziomie dostatecznym plus w zakresie wiedzy oraz w dobrą w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych (powyżej 3,75)

Treści dodatkowe zostały ocenione w zakresie przedmiotów do wyboru z oferty ogólnouczelnianej, języka obcego, wychowania fizycznego, technologii informacyjnych, bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony własności intelektualnej. Efekty tych modułów (z wyjątkiem wychowania fizycznego, które nie mają odniesienia do modułów kierunkowych) zostały ocenione bardzo dobrze. W programach kształcenia od roku akademickiego 2012/2013 efekty kształcenia z BHP oraz ochrony własności intelektualnej zostały włączone do modułów specjalnościowych. W niniejszej ocenie postanowiono je wyodrębnić, z uwagi na to, że funkcjonowały w poprzednich cyklach kształcenia. Ich wysoka ocena zawyża ogólną ocenę treści dodatkowych, szczególnie kompetencji, które student powinien uzyskać w ramach studiowania języka angielskiego oraz technologii ICT.

1.2. Kierunek Geografia, studia drugiego stopnia, stacjonarne/niestacjonarne

Stopień realizacji **efektów kształcenia** (wyliczony jako średnia arytmetyczna średnich ocen z zakończonych modułów, w których realizowano dany efekt), (Załącznik 1b):

- wiedza – 4,41
- umiejętności – 4,41
- kompetencje społecznych – 4,36

W tym ocena zakończonych modułów w zakresie

I. treści podstawowych:

- wiedza – 3,43
- umiejętności – 3,43
- kompetencje społeczne – 3,43

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

II. treści kierunkowych:

- wiedza – 4,33
- umiejętności – 4,32
- kompetencje społeczne – 4,32

III. treści specjalnościowych:

Efekty	Turystyka	Gospodarka i administracja samorządowa	Kształtowanie i zarządzanie środowiskiem przyrodniczym	Klimat i gospodarka wodna	Geografia nauczycielska	
					efekty kierunkowe	(standard kształcenia nauczycieli)
wiedza	4,56	4,47	4,25	4,47	4,72	4,01
umiejętności	4,48	4,40	4,21	4,41	4,75	
kompetencje społeczne	4,42	4,42	4,19	4,50	4,76	

V. treści dodatkowych:

- wiedza – 4,58
- umiejętności – 4,51
- kompetencje społeczne – 4,38

Ogółem efekty kształcenia w zrealizowanych modułach zostały osiągnięte w stopniu dobrym plus. Nieco wyższe wyniki osiągnięto w zakresie wiedzy i umiejętności, niż kompetencji społecznych (różnica jest nieznaczna). Efekty treści podstawowych zostały ocenione na stosunkowo najniższym poziomie ze średnią 3,43 (podobnie jak w ubiegłym roku, ze względu na zmianę w programie, w której przewidziano zakończenie modułu na koniec semestru IV – moduł nie był oceniany w roku akademickim 2013-2014). Efekty kierunkowe zostały w pełni osiągnięte i ocenione na dobry plus. Jest to jednak ocena niższa niż średnia dla wszystkich modułów. Najkorzystniej wypadły oceny efektów specjalnościowych. Wszystkie specjalności otrzymały ocenę powyżej dobrej. Najwyższe wyniki uzyskała specjalizacja nauczycielska (powyżej 4,70), w zakresie efektów objętych standardem nauczycieli ocena ta wynosiła 4,01. Specjalności Turystyka, GiAS, KiGW w zakresie wiedzy i umiejętności zostały ocenione na średnio 4,50. Nieco niższa była ocena kompetencji społecznych. Stosunkowo najniższe oceny uzyskała specjalność KiZŚP (średnio 4,20) we wszystkich trzech obszarach.

Wysokie oceny uzyskano również w zakresie treści dodatkowych, na które składały się: przedmioty z oferty ogólnouczelnianej, język obcy oraz dostęp do informacji publicznej (efekty tego przedmiotu zostały w następnych cyklach przeniesione do modułów specjalnościowych).

Ogólnie w porównaniu z rokiem ubiegłym (należy zaznaczyć, że ocena w poprzednim roku była jeszcze niepełna) występuje wyraźna poprawa ocen we wszystkich obszarach i niemal we wszystkich treściach.

1.3. Kierunek Turystyka i rekreacja, studia pierwszego stopnia, stacjonarne

Stopień realizacji **efektów kształcenia** (wyliczony jako średnia arytmetyczna średnich ocen z zakończonych modułów, w których realizowano dany efekt), (Załącznik 1c):

- wiedza – 3,68
- umiejętności – 3,91
- kompetencje społeczne – 3,91

W tym ocena zakończonych modułów w zakresie

I. treści podstawowych:

- wiedza – 4,15
- umiejętności – 3,96
- kompetencje społeczne – 3,93

II. treści kierunkowych:

- wiedza – 3,50
- umiejętności – 3,50
- kompetencje społeczne – 3,50

III. treści specjalnościowych: nie zrealizowano

IV. treści dodatkowych:

- wiedza – 4,17
- umiejętności – 4,15
- kompetencje społeczne – 4,14

Dla kierunku Turystyka i rekreacja po realizacji 2 semestrów możliwa była tylko częściowa analiza ocen. W pełni zrealizowano moduły z zakresu treści podstawowych. Treści kierunkowe uwzględniają tylko 1 moduł, treści dodatkowe – zakończono 2 moduły. Pozostałe moduły będą realizowane w dalszym toku kształcenia, zgodnie z programem studiów.

Realizacja dotychczasowych efektów kształcenia nastąpiła w stopniu dobrym, z tego najlepsze efekty osiągnięto w zakresie kompetencji społecznych i umiejętności.

Z prezentowanych danych wynika, że lepsze wyniki uzyskano w zakresie treści z zakresu wiedzy. Treści z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych uzyskały ocenę tylko niewiele poniżej 4,0. Efekty w zakresie treści podstawowych zostały zrealizowane na poziomie dobrym, z minimalną przewagą oceny w zakresie wiedzy.

Treści kierunkowe zostały ocenione tylko na podstawie jednego modułu: Metody badań w turystyce i uzyskały ocenę na poziomie dostateczny plus.

Treści dodatkowe zostały ocenione w zakresie przedmiotów do wyboru z oferty ogólnouczelnianej, oraz technologii informacyjnych. Efekty tych modułów zostały ocenione dobrze (powyżej 4,10).

2. Analiza stosowanych form weryfikacji efektów kształcenia oraz adekwatności tych form do zakładanych efektów kształcenia:

Formy weryfikacji efektów kształcenia zostały dobrane właściwie i pozwoliły w pełni ocenić w jakim stopniu studenci osiągnęli zakładane efekty kształcenia. W każdym przypadku, zadania zaliczeniowe i egzaminacyjne zostały sformułowane z punktu widzenia efektów kształcenia zapisanych w sylabusach modułów.

W przypadku jednego przedmiotu (Gleboznawstwo i geografia gleb) prowadzący zgłosił konieczność weryfikacji efektów kształcenia w formie egzaminu, z uwagi na wagę przyswajanych i weryfikowanych treści i umiejętności. Po analizie efektów kształcenia i form ich weryfikacji IK ds. WSZJK wprowadziła stosowną zmianę w kolejnym cyklu akademickim.

Jednym ze sposobów sprawdzenia adekwatności form weryfikacji efektów kształcenia jest ocena prowadzących dany przedmiot. W IGiSR w roku akademickim 2013/2014 prowadzone były systematycznie hospitacje zajęć dydaktycznych. W rezultacie przeprowadzono 11 hospitacji.

Uzyskano następujące wyniki:

- w zakresie zgodności treści zajęć z opisem modułu kształcenia – 4,55
- w zakresie doboru metod kształcenia – 4,36

Z jakościowych merytorycznych wniosków hospitacji wynikają następujące uwagi:

- zmianę proporcji form zajęć na korzyść zajęć praktycznych
- należy dokonać podziału grup na laboratoryjne w przedmiotach specjalnościowych (np. gospodarka wodno-ściekowa, obrazowanie naziemne i lotnicze środowiska)
- zwiększenie metod aktywizujących studentów

- zwiększenie zasad egzekwowania pracy własnej studentów

3. Analiza wyników nauczania w roku akademickim 2013/2014

3.1. Kierunek Geografia, studia pierwszego stopnia, stacjonarne

Analizę sporządzono na podstawie danych z dnia 23 listopada 2014 r.

W dniu prowadzenia analizy na studiach pierwszego stopnia stacjonarnych na kierunku Geografia na drugim roku na wszystkich specjalnościach było 4 osoby, natomiast na III roku na wszystkich specjalnościach – 20 osób. W ocenie uwzględniono tylko wyniki osób, które kontynuują kształcenie, pominięte zostały natomiast wyniki osób rezygnujących ze studiów.

- studenci po zakończeniu 2 semestrów uzyskali oceny:
 - średnia dla całego roku – 4,36
 - najwyższa średnia ocen – 4,39
 - najniższa średnia ocen – 4,34
- studenci po zakończeniu 4 semestrów uzyskali oceny:
 - średnia dla całego roku – 3,98
 - najwyższa średnia ocen – 4,63
 - najniższa średnia ocen – 3,27

3.2. Kierunek Geografia, studia drugiego stopnia, stacjonarne

Liczba studentów w dniu analizy na studiach drugiego stopnia stacjonarne na kierunku Geografia wynosiła na drugim roku 12 osób. Natomiast liczba absolwentów wynosiła – 71 osób.

- studenci po zakończeniu 2 semestrów uzyskali oceny:
 - średnia dla całego roku – 4,54
 - najwyższa średnia ocen – 4,93
 - najniższa średnia ocen – 4,25
- studenci po zakończeniu 4 semestrów uzyskali oceny:
 - średnia dla całego roku – 4,52
 - najwyższa średnia ocen – 5,00
 - najniższa średnia ocen – 3,63

3.3. Kierunek Geografia, studia drugiego stopnia, niestacjonarne

Liczba studentów w dniu analizy na studiach drugiego stopnia niestacjonarne na kierunku Geografia wynosiła na drugim roku 18 osób. Liczba absolwentów wynosiła – 18 osób.

- studenci po zakończeniu 2 semestrów uzyskali oceny:
 - średnia dla całego roku – 4,52
 - najwyższa średnia ocen – 4,87
 - najniższa średnia ocen – 4,18
- studenci po zakończeniu 4 semestrów uzyskali oceny:
 - średnia dla całego roku – 4,40
 - najwyższa średnia ocen – 4,88
 - najniższa średnia ocen – 3,91

3.4. Kierunek Turystyka i rekreacja, studia pierwszego stopnia, stacjonarne

Liczba studentów w dniu analizy na studiach pierwszego stopnia stacjonarne na kierunku Turystyka i rekreacja wynosiła na drugim roku 12 osób.

- studenci po zakończeniu 2 semestrów uzyskali oceny:
 - średnia dla całego roku – 4,04
 - najwyższa średnia ocen – 4,53
 - najniższa średnia ocen – 3,56

W ogólnej ocenie, podobnie jak w ubiegłym roku, wyższe wyniki osiągnięto na studiach drugiego stopnia niż na studiach pierwszego stopnia. Natomiast odwrotnie niż w ubiegłym roku wyższe wyniki osiągnięto w trybie studiowania stacjonarnego niż niestacjonarnego.

Należy podkreślić wzrost przeciętnych ocen na wszystkich poziomach kształcenia w stosunku do ubiegłego roku.

4. Analiza poprawności przypisania punktów ECTS do modułów kształcenia:

Przypisanie punktów ECTS do modułów kształcenia okazało się trafne i nie budziło żadnych zastrzeżeń po zastosowaniu ich w procesie dydaktycznym w roku akademickim 2013/2014. Żaden z wykładowców odpowiedzialnych za realizację modułu nie zgłosił w tej kwestii uwag i sugestii. Jeden punkt ECTS przypisano 25-30 godzinom pracy studenta. Godziny te obejmują zarówno zajęcia przygotowane przez uczelnię (z nauczycielem), jak również uwzględniają samodzielną pracę studenta.

5. Analiza oceny treści programowych przez absolwentów kierunku Geografia:

Badaniu ankietowemu poddanych zostało 90 absolwentów studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunku Geografia, którzy kończyli edukację w roku akademickim 2013/2014. Pomimo faktu, że w przypadku SPS dotyczyły one oceny poprzednio obowiązujących programów kształcenia postanowiono włączyć te wyniki do analizy całościowej. Wyniki te należy traktować jako wstępną próbę oceny treści programowych z punktu widzenia przydatności na rynku pracy oraz kompetencji studenta, jak również ocenę współpracy studenta z pracownikami AP, jak też komunikację w zakresie ważnych dla studenta działań mogących podnieść jego kwalifikacje na rynku pracy.

- Absolwenci zostali zapytani w jakim stopniu osiągnęli zakładane w opisie kierunku efekty kształcenia.

Na pytanie udzieliło odpowiedzi 84% absolwentów, którzy ocenili osiągnięcie efektów na 76,17%. W porównaniu z ubiegłym rokiem jest to spadek o ponad 8 punktów %. Obniżenie oceny osiągalności efektów kształcenia jest niepokojącym zjawiskiem.

- Kolejne 7 pytań dotyczyło oceny następujących treści:

Pytanie	Średnia ocena:
W jakim stopniu spełniły się twoje oczekiwania związane z wybranym kierunkiem studiów?	4,19
Jak oceniasz swoje przygotowanie do pracy zawodowej?	3,90
Jak oceniasz obsługę studentów w dziekanacie?	4,37
Jak oceniasz informację o kierunku studiów zamieszczoną na stronie internetowej AP w Słupsku?	4,39
Jak oceniasz współpracę z promotorem pracy dyplomowej?	4,60
Czy informacja o programach związanych z wymianą międzynarodową była wystarczająca?	3,90
Ogólna ocena warunków studiowania na AP w Słupsku	4,27

Z prezentowanych danych wynika, że studenci oceniają kierunek Geografię jako dobrze spełniający ich oczekiwania i ocena ta była porównywalna z ubiegłym rokiem (4,20). Nieco niżej jednak wypadła ocena przygotowania zawodowego po ukończeniu kierunku. W porównaniu z ubiegłym rokiem (4,15) ocena ta jest jeszcze niższa (3,90). Fakt ten wskazuje na problem z powiązaniem kierunku z zapotrzebowaniem na rynku pracy i możliwością efektywnego znalezienia pracy po jego ukończeniu.

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

Należy podkreślić wysokie kompetencje i przyjazną atmosferę w zakresie warunków studiowania. Wskazuje na to bardzo wysoka (aczkolwiek niższa niż w ubiegłym roku – spadek z 4,45 do 4,27) ocena ogólnych warunków studiowania. Bardzo wysoko (wzrost z 4,24 do 4,37) oceniają studenci obsługę w dziekanacie oraz współpracę z promotorem (4,60 – niewielki spadek w porównaniu z ubiegłym rokiem – 4,68).

Najgorzej oceniona została informacja o programach związanych z wymianą międzynarodową, na niecałą ocenę dobrą (w porównaniu z ubiegłym rokiem spadek z 3,93 do 3,90).

- W ankiecie wystąpiły również 3 pytania otwarte. Zawarto w nich pytanie o przedmioty, które występują w zbyt dużej ilości godzin, o te które występują w zbyt małej ilości godzin oraz pytanie o uwagi.

Zbyt duża ilość zajęć		Zbyt mała ilość zajęć	
Przedmiot	Liczba wskazań	Przedmiot	Liczba wskazań
Treści podstawowe			
Filozofia	6	GIS	9
Socjologia	2		
Metodologia nauk geograficznych	6		
Statystycznych	1		
RAZEM	15	RAZEM	9
Treści kierunkowe			
Geografia fizyczna	4	Geografia fizyczna	1
Geografia regionalna	3	Geografia regionalna	1
Gleboznawstwo	2	Gleboznawstwo	1
Kartografia i teledetekcja	2	Geologia i geomorfologia	3
Hydrologia i oceanografia	1	Meteorologia	1
Badania biosfery	1	Geografia społeczna	1
Geografia osadnictwa	1	Chemia	1
Kierunkowych	4	Kierunkowe	1
RAZEM	18	RAZEM	10
Treści specjalnościowe			
Administracja	3	Administracja	6
Zarządzanie kryzysowe	2	Zamówienia publiczne	3
Rynek nieruchomości	2	Zarządzanie zasobami ludzkimi	3
Finansowanie ochrony środow.	1	Fundusze strukturalne	2
Historia Pomorza	1	Edukacja ekologiczna	2
Fundusze strukturalne	1	Regiony turystyczne	1
Polityka regionalna	1	Zarządzanie środowiskiem przyrodniczym	1
		Seminarium	1
		Zawodowych	4
		Praktycznych	14
		Specjalnościowych	4
RAZEM	11	RAZEM	41
Treści dodatkowe			
Technologia informacyjna	4	Język obcy	1
		WF	1
RAZEM	4	RAZEM	2
Inne kategorie			
Zajęć niezwiązanych z kierunkiem	4	ćwiczenia terenowe	8
Zajęć teoretycznych	1	wszystkich	1
Nie było	3		
Trudno powiedzieć	1		
RAZEM	9	RAZEM	9

Szczegółowa analiza jakościowych odpowiedzi na pytania absolwentów wskazuje:

- zbyt dużą ilość treści podstawowych (z naciskiem na zmniejszenie treści ogólnokształcących na rzecz przydatnych w zawodzie tj. GIS) – tendencja podobna do ubiegłorocznej
- optymalną ilość treści kierunkowych (więcej wskazań na uszczuplenie oferty niż poszerzenie) – co jest przeciwstawną tendencją w stosunku do ubiegłego roku
- zdecydowanie zbyt małą ilość przedmiotów specjalnościowych, a szczególnie praktycznych z odniesieniem zawodowym – tendencja nasilająca się w stosunku do ubiegłego roku
- optymalną ilość treści dodatkowych – poprawa w stosunku do ubiegłego roku
- w uwagach odnotowano potrzebę zwiększenia zajęć w formie ćwiczeń terenowych

Ad. II.

Praktyczny wymiar procesu kształcenia (praktyki, staże) pozwala zweryfikować przede wszystkim umiejętności i kompetencje społeczne studenta, natomiast w mniejszym stopniu wiedzę. Weryfikacji efektów kształcenia zdobytych w trakcie praktyk dokonuje kierunkowy opiekun praktyk zawodowych. Szczegółowe zasady odbywania i zaliczania praktyk zawiera Regulamin studenckich praktyk zawodowych. Dla kierunku Geografia praktyki zawodowe prowadzone są na studiach pierwszego stopnia. Studia drugiego stopnia przewidują w programie kształcenia praktyki pedagogiczne jedynie dla specjalizacji nauczycielskiej.

Dla niniejszej oceny programu kształcenia posłużono się odniesieniem do oceny praktyk zawodowych studentów kierunku Geografia (studia pierwszego stopnia) dla programów kształcenia obowiązujących w latach 2012/13 – 2013/14 (obecny 3 rok). Wyniki tej oceny należy traktować jako wstępne do oceny nowych programów kształcenia.

Wyniki weryfikacji:

1. Ocena jakości praktyk oraz analiza zakładanych i uzyskanych w ich wyniku efektów kształcenia:

Praktyka zawodowa w Instytucie Geografii i Studiów Regionalnych prowadzona była na studiach pierwszego stopnia kierunek Geografia dla specjalności *Gospodarka i polityka samorządowa* oraz *Turystyka*.

– Gospodarka i polityka samorządowa

Praktyki odbywały się w jednostkach samorządu terytorialnego tj. Urzędach Gmin, Urzędach Miast, Starostwach Powiatowych, jednostkach i instytucjach wykonujących zadania administracji

publicznej. Spośród uprawnionych jeden student nie odbył praktyki i nie kontynuuje nauki na kierunku. Pozostali studenci ukończyli praktyki z wynikiem pozytywnym i uzyskali z ramienia pracodawcy oceny: 5,0 – 4 osób, 4,0 – 4 osoby (średnia ocen to 4,50). Pracodawcy podkreślali bardzo duże zaangażowanie i sumienność studentów oraz ich teoretyczną znajomość zagadnień, które są podstawą działalności podmiotu. Pracodawcy podkreślali kreatywność i umiejętność organizacji pracy własnej studentów. Odbyte praktyki pozwoliły wykorzystać nabytą wiedzę teoretyczną i uzupełnić ją o praktyczne aspekty.

– Turystyka

Praktyki odbywały się w biurach usług turystycznych, biurach podróży, hotelach, pensjonatach, ośrodkach rehabilitacyjno-wypoczynkowych, domach wypoczynkowo-rehabilitacyjnych. Spośród uprawnionych wszyscy studenci ukończyli praktyki z wynikiem pozytywnym i uzyskali z ramienia pracodawcy bardzo wysokie oceny: 5,0 – 10 osób (średnia ocen to 5,00). Pracodawcy podkreślali bardzo duże zaangażowanie i sumienność studentów. Odbyte praktyki pozwoliły wykorzystać nabytą wiedzę teoretyczną i uzupełnić ją o praktyczne aspekty.

Na studiach drugiego stopnia – kierunek Geografia w roku akademickim 2013-2014 odbywała się praktyka zawodowa dla studentów specjalizacji nauczycielskiej. Praktyki te odbywały się w semestrze zimowym równoległe z zajęciami z dydaktyki geografii w szkole ponadgimnazjalnej. Osób uprawnionych do odbywania praktyki było 6. Wszystkie osiągnęły zakładane efekty kształcenia na ocenę bardzo dobrą (5,0). Miejscem odbywania praktyk były licea ogólnokształcące w Słupsku, Zespół Szkół Agrotechnicznych w Słupsku oraz Liceum Ogólnokształcące w Tychowie.

Ad. III.

Syntetycznym, końcowym miernikiem realizacji zakładanych efektów kształcenia na studiach pierwszego stopnia jest pozytywnie oceniona praca licencjacka i pomyślnie zdany egzamin dyplomowy.

Na studiach drugiego stopnia końcowym miernikiem jest praca magisterska i pomyślnie zdany egzamin magisterski.

Dlatego szczególną uwagę przywiązuje się do seminariów licencjackich i magisterskich, zasad przygotowywania prac oraz przeprowadzania egzaminów dyplomowych.

Miernik ten odpowiada wcześniej rozpoczętym programom kształcenia (w przypadku SPS), jednak jego systematyczna analiza pozwoli na wdrożenie mechanizmów doskonalących. Należy więc

traktować go pomocniczo, gdyż w programach kształcenia rozpoczętych w roku akademickim 2013/14 osiągnięto wymagane rezultaty jedynie w stosunku do SDS.

W IGiSR obowiązują określone zasady dyplomowania oraz wymogi formalne dotyczące przygotowywania prac licencjackich i magisterskich. Mają one na celu ujednolicenie konstrukcji pracy i kryteriów ich oceny. Zaakceptowane przez promotorów tematy prac dyplomowych są następnie akceptowane przez Radę IGiSR.

Ujednolicane są zasady przeprowadzania i oceny egzaminów licencjackich i magisterskich, a także arkusze recenzji tych prac.

Na egzaminie licencjackim zadawane są trzy pytania, dwa związane z kierunkiem studiów i ze specjalnością oraz jedno bezpośrednio z przygotowaną pracą licencjacką.

Na egzaminie magisterskim zadawane są trzy pytania, z których dwa związane są z kierunkiem studiów i ze specjalnością, a trzecie z tematyką pracy magisterskiej.

Pytania formułowane są w taki sposób, aby odpowiedzi na nie ujawniały, że egzaminowany posiadał wymaganą wiedzę i umiejętności. Ten aspekt ma także kluczowe znaczenie w recenzowaniu pracy. Zestawy problemów na egzaminy dyplomowe są uaktualniane tak, aby stwarzały możliwość oceny nie tylko wiedzy. Weryfikacja samodzielności napisanej pracy licencjackiej/magisterskiej przez promotora pracy jest ważnym elementem systemu przeciwdziałania zjawiskom patologicznym w procesie kształcenia.

Wyniki weryfikacji:

1. Analiza wyników egzaminów dyplomowych

Do egzaminu dyplomowego (licencjackiego) na koniec roku akademickiego 2013/14 przystąpiły 24 osoby.

Średnia arytmetyczna ocen wyniosła ogółem:

- z egzaminu dyplomowego - 4,30
- średnia ze studiów - 3,85
- średnia na dyplomie – 3,96

Do egzaminu dyplomowego (magisterskiego) na koniec roku akademickiego 2013/14 przystąpiło 89 osób. Z tego na studiach stacjonarnych 71 osób i na studiach niestacjonarnych 18 osób.

Średnia arytmetyczna ocen wyniosła ogółem:

- z egzaminu dyplomowego - 4,40 (stacjonarne – 4,45, niestacjonarne – 4,19)

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

- średnia ze studiów - 4,34 (stacjonarne – 4,35, niestacjonarne – 4,32)
- średnia na dyplomie – 4,44 (stacjonarne – 4,51, niestacjonarne – 4,17)

Oceny z egzaminu dyplomowego, jak i końcowe oceny ze studiów i średnie na dyplomie były wyższe na studiach drugiego stopnia niż na studiach pierwszego stopnia. Ponadto w przypadku studiów magisterskich studia stacjonarne charakteryzowały się lepszymi ocenami od studiów niestacjonarnych.

2. Analiza ocen prac dyplomowych wystawianych przez recenzentów i promotorów

Praca dyplomowa jest oceniana przez promotora i recenzenta, a ostateczna ocena pracy dyplomowej jest średnią arytmetyczną obu ocen zaokrągloną według zasad z Regulaminu Studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Średnia arytmetyczna ocen prac dyplomowych była bardzo wysoka i wynosiła odpowiednio:

- dla egzaminu dyplomowego (licencjackiego) – 4,42
- dla egzaminu dyplomowego (magisterskiego) – 4,48 (stacjonarne – 4,54, niestacjonarne – 4,22)

Prace dyplomowe według ocen promotorów i recenzentów uzyskiwały lepsze wyniki w przypadku studiów drugiego stopnia i studiów stacjonarnych.

3. Ocena jakości prac dyplomowych i adekwatności wymagań stawianych pracom dyplomowym do celów programu kształcenia i zakładanych efektów kształcenia:

Prace dyplomowe napisane były zgodnie z wymaganiami stawianymi takim pracom, które są adekwatne do celów programu kształcenia i zakładanych efektów kształcenia.

Ad. IV.

Ostatecznymi sposobami weryfikacji efektów kształcenia są losy absolwentów kierunku Geografia na rynku pracy i ich powodzenie zawodowe. Zdobywaniu wiedzy na ten temat służą ankietyzacja absolwentów i badanie opinii interesariuszy zewnętrznych. Pośrednio o realizacji efektów kształcenia świadczą także pozycje na listach rankingowych sporządzanych przez różne ośrodki opiniotwórcze.

Wyniki weryfikacji:

1. Badanie losów absolwentów

Procedura weryfikacji efektów kształcenia w tym obszarze została wdrożona na Akademii Pomorskiej Uchwałą Nr R10004/12/13 Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 27 marca

2013 r. Tryb postępowania został określony w Regulaminie badania losów zawodowych absolwentów. Pierwsze wyniki zastosowanego narzędzia uzyskano w październiku 2014 roku.

Na obligatoryjne badanie internetowe wśród absolwentów Akademii Pomorskiej odpowiedziało z kierunku Geografia 10 osób (z tego studia pierwszego stopnia ukończyło 6 osób, studia drugiego stopnia 4 osoby). Spośród tych osób 3 zadeklarowały, że pracują, 1 osoba poszukuje pracy, 5 osób nadal się uczy, 1 osoba jest na urlopie macierzyńskim/wychowawczym.

Do analizy wybrano tylko pytania mające związek z oceną efektów kształcenia.

Wyniki badania:

1. Ocena poziomu przygotowania wyniesionego ze studiów – analiza kompetencji (ocena od 1 – najniższa do 5 – najwyższa). Obliczono średnią ważoną.
 - a. Wiedza kierunkowa (teoretyczna) – **3,8**
 - b. Wiedza praktyczna (ćwiczenia, warsztaty) – **3,5**
 - c. Korzystanie z narzędzi informatycznych – **3,5**
 - d. Współczesne techniki komunikowania się i umiejętność pracy w zespole – **3,8**
 - e. Umiejętność autoprezentacji – **4,0**
 - f. Umiejętność odnalezienia się na rynku pracy (dzięki szkoleniom, spotkaniom z doradcą zawodowym, warsztatom) – **3,1**
 - g. Znajomość języków obcych – **3,4**
 - h. Umiejętności analityczne – **3,7**
 - i. Umiejętność podejmowania decyzji i kierowania projektem – **3,7**
 - j. Umiejętność samokształcenia, otwartość na uczenie się i stały rozwój – **4,0**
 - k. Umiejętność organizacji pracy i efektywnego zarządzania czasem – **3,9**
 - l. Umiejętność współpracy z osobami z różnych środowisk, kultur i krajów – **3,8**
2. Czy poniższe aspekty mają wpływ podczas wejścia na rynek pracy i przy dalszej karierze zawodowej?

Wyszczególnienie	Tak (%)	Nie (%)
Ukończony kierunek studiów	80	20
Pozycja/prestizż ukończonej uczelni	60	40
Posiadane kompetencje	90	10
Posiadane świadectwa, dyplomy, certyfikaty itd.	100	0
Znajomości	80	20

3. Jak ocenia Pan(i) przygotowanie wyniesione ze studiów z perspektywy rynku pracy? (1 ocena mierna, 5 ocena bardzo dobra) – średnia ważona – **3,64**
4. Czy po ukończeniu studiów podejmował Pan(i) dalsze kształcenie?
 - a. **Tak – 70%**
 - b. **Nie – 30%**
5. W jakim celu kształcił się Pan(i) po zakończeniu edukacji?
 - a. Aby uzupełnić luki kompetencyjne zidentyfikowane po podjęciu pracy – **20%**
 - b. Aby zdobyć nowe kwalifikacje (celem podjęcia innej pracy) – **30%**
 - c. Aby uzyskać formalne uprawnienia zawodowe – **10%**
 - d. Aby poszerzyć posiadane kwalifikacje zawodowe, które w związku z postępem technologicznym szybko się dezaktualizują – **10%**
 - e. Nie podejmowałem dalszego kształcenia – **30%**
6. Z jakiej formy kształcenia Pan(i) korzystał?
 - a. Szkolenia, kursy – 50%
 - b. Studia podyplomowe – 50%
7. Jaki był zakres kształcenia podjętego po ukończeniu studiów?
 - a. Umiejętności osobiste (komunikacja, autoprezentacja, kreatywność, coaching) – **50%**
 - b. Prawo i finanse (prawo, rachunkowość, zamówienia publiczne, administracja, windykacja) – **17%**
 - c. Języki obce – **33%**
8. Czy obecnie wykonywana praca ma związek z ukończonym kierunkiem (tylko dla pracujących)?
 - a. Zdecydowanie tak – 1 osoba
 - b. Raczej nie – 1 osoba
 - c. Zdecydowanie nie – 1 osoba
9. Czym spowodowany jest brak pracy (dla osób niepracujących)?
 - a. Brak ofert zgodnych z wykształceniem – 1 osoba
 - b. Duża konkurencja na rynku pracy – 1 osoba
 - c. Brak ofert pracy w regionie zamieszkania – 1 osoba
 - d. Brak doświadczenia – 1 osoba
 - e. Brak kwalifikacji – 1 osoba

Badanie losów absolwentów z uwagi na niewielką liczbę zwrotów należy potraktować sygnałnie. Niemniej jednak z prezentowanych danych wynika, że absolwenci oczekują po kierunku studiów dobrego przygotowania zawodowego. Kierunek pod względem kształtowania kompetencji został oceniony raczej dobrze. Należy nadal doskonalić programy kształcenia, tak by dawały studentom lepsze możliwości uzyskania kompetencji przydatnych na rynku pracy.

Działania doskonalące dotyczące procedury weryfikacji efektów kształcenia zaplanowane na rok akademicki 2014/2015:

Przedmiotem pracy Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Instytucie Geografii i Studiów Regionalnych w roku akademickim 2014/2015 w zakresie procedury weryfikacji efektów kształcenia będzie:

1. Współpraca z Zespołem Ekspertów przy Instytucie Geografii i Studiów Regionalnych spośród potencjalnych pracodawców, celem weryfikacji treści i efektów kształcenia, pozwalających na zwiększenie konkurencyjności absolwentów kierunku Geografia oraz Turystyka i rekreacja na rynku pracy.
2. Przygotowanie oferty praktycznych kierunków kształcenia lub dostosowanie istniejących do wymagań rynku pracy.
3. Zwiększenie liczby zajęć laboratoryjnych i warsztatowych w przedmiotach wymagających wykorzystania sprzętu terenowego, laboratoryjnego, aparatury pomiarowej i technologii ICT.
4. Poprawa komunikacji w zakresie uświadamiania użyteczności wiedzy zdobywanej w toku kształcenia

Załączniki:

1. Tabele zawierające mierniki ilościowe (średnia ocen z zakończonych modułów dla danego kierunku/specjalności) stopnia realizacji efektów kształcenia dla programu kształcenia, w tym:
 - 1a) Mierniki ilościowe (średnie ocen z zakończonych modułów) stopnia realizacji efektów kształcenia dla programu, Kierunek Geografia, studia I stopnia, stacjonarne, Rok immatrykulacji 2012/2013 i 2013/14

**Instytut Geografii
i Studiów Regionalnych**

Akademia Pomorska w Słupsku

1b) Mierniki ilościowe (średnie ocen z zakończonych modułów) stopnia realizacji efektów kształcenia dla programu, Kierunek Geografia, studia II stopnia, stacjonarne, niestacjonarne, Rok immatrykulacji 2012/2013 i 2013/14

1c) Mierniki ilościowe (średnie ocen z zakończonych modułów) stopnia realizacji efektów kształcenia dla programu, Kierunek Turystyka i rekreacja, studia I stopnia, stacjonarne, Rok immatrykulacji 2013/2014